

ROHKEUTTA VALITA TOISIN

**Vihreiden
vaihtoehtobudjetti 2026**

**Vihreät
De Gröna**

ESIPUHE

Rohkeutta valita toisin

Suomi tarvitsee rohkeutta rakentaa valoisampaa tulevaisuutta. Tässä vaihtoehtobudjetissa osoitamme, että julkista taloutta voidaan vahvistaa uhraamatta kaikkein arvokkainta: turvallista lapsuutta ja nuoruutta, ainutlaatuista luontoa ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia hyvään elämään. Suomi voi selvitä vaikeista vuosista ilman, että hyvinvointivaltion perusrakenteita romutetaan ja yhteiskuntaamme koossa pitävää luottamusta murretaan. Suomella on hyvä mahdollisuus kestävään kasvuun ja vahvaan työllisyyteen, kunhan valitsemme viisaasti.

Emme anna periksi ilmastokriisin ja luontokadon edessä. Siinä missä Orpon hallitus lakooa lobbareiden paineen alla, Vihreillä on rohkeutta karsia haitallisia yritystukia ja asettaa ympäristöhaitoille hintalappu. Näin vahvistamme julkista taloutta, vauhditamme reilua kilpailua ja torjumme ympäristöuhkia samalla kertaa. Yli tuplaamme luonnonsuojelun rahoituksen.

Rakennamme koulutuksesta ja kulttuurista sivistykselle ja taloudelle vankan kivijalan.

Siinä missä Orpon hallitus leikkaa koulutuksesta ja kulttuurista, Vihreät panostaa niihin. Vahvistamme koulutuspolkua taaperoista tohtoreihin ja teemme luovista aloista Suomelle vientivaltin.

Tavoittelemme Suomea, jossa hoitoon pääsee ajoissa ja lapsitoiveet toteutuvat. Siinä missä Orpon hallitus korottaa asiakasmaksuja, leikkaa järjestöiltä ja ohjaa rahaa terveysjättien voittoihin, Vihreät vahvistaa peruspalveluita, ennaltaehkäisyä ja hoidon jatkuvuutta. Palautamme hoitotakuun, panostamme mielen-terveyteen ja tuemme lapsiperheitä.

Yhteiskunnan vahvuuden mitta on se, kuinka kohtelemme heikoimmassa asemassa olevia.

Siinä missä Orpon hallitus lisää lapsiperheköyhyyttä ja syventää eriarvoisuutta, Vihreät rakentaa Suomea, joka kannattelee jokaista – ei vain hyväosaisia. Perumme hallituksen leikkaukset heikoimmassa asemassa olevilta ja käynnistämme perustulokokeilun, joka tekee sosiaaliturvasta oikeudenmukaisemman ja työnteosta kannattavaa. Panostamme myös vähemmistöjen oikeuksien toteutumiseen sekä naisiin kohdistuvan väkivallan vastaiseen työhön.

Vahva talous edellyttää osaamista, innovaatioita ja työtä.

Siinä missä Orpon hallitus velkaantuu ennätysvauhtia ja kylvää epäluottamusta työmarkkinoille, Vihreät uudistaa taloutta vastuullisesti. Vahvistamme työnteon kannustimia lisäämällä käteen jäävän palkan määrää, parannamme pienyrittäjien ja itsensä työllistävien asemaa ja vauhditamme vihreitä investointeja eri puolilla Suomea. Vastaamme työllisyyskriisiin ja raivaamme reilua pelikenttää kaikille yrityksille.

Vihreät rakentaa Suomea, jossa yhä useampi

uskaltaa luottaa tulevaan. Orpon hallituksen linjalle on olemassa inhimillinen, ekologinen ja taloudellisesti kestävä vaihtoehto. Julkista taloutta voidaan vahvistaa ilman leikkauksia lapsilta, luonnolta ja tulevaisuudelta. Se edellyttää rohkeutta valita toisin – rohkeutta rakentaa valoisampaa tulevaisuutta.

Vaihtoehtobudjetin avainluvut

Vihreiden vaihtoehtobudjetissa sopeutetaan valtiontaloutta yhtä paljon kuin hallituksen budjetissa, mutta teemme sen uhraamatta kaikkein arvokkainta.

3 103 MILJ. €

JULKISTA TALOUTTA VAHVISTAVAT TOIMET

Ympäristölle haitallisten tukien
karsiminen **+835 milj. €**

Muut veromuutokset **+1700 milj. €**

Menoleikkaukset ja hallituksen
menolisäysten peruminen
+368 milj. €

Muut säästöt **+200 milj. €**

3 103 MILJ. €

JULKISTA TALOUTTA HEIKENTÄVÄT TOIMET

Omat lisäpanostukset
745 milj. €

Hallituksen leikkausten
peruminen
2305 milj. €

Tulojen vähentäminen
53 milj. €

VERRATTUNA ORPON HALLITUKSEEN

Panostamme koulutukseen **700 miljoonaa euroa enemmän kuin Orpon hallitus.**

Panostamme luonnonsuojeluun **300 miljoonaa euroa enemmän kuin Orpon hallitus.**

Nostamme **44 000** pienituloista köyhyydestä.

Parannamme pienituloisen palkansaajaperheen toimeentuloa **283 € / kk.**

Parannamme opiskelijoiden toimeentuloa **118 € / kk verrattuna hallitukseen.**

Karsimme ympäristölle haitallisia tukia **835 miljoonan euron edestä.**

1.

ILMASTOKRIISIÄ JA LUONTOKATOA TORJUTAAN TALOUDEN RAKENTEITA UUDISTAMALLA

Emme anna periksi ilmastokriisin ja luontokadon edessä. Siinä missä Orpon hallitus lakooa lobbareiden paineen alla, Vihreillä on rohkeutta karsia haitallisia yritystukia ja asettaa ympäristöhaitoille hintalappu. Näin vahvistamme julkista taloutta, vauhditamme reilua kilpailua ja torjumme ympäristöuhkia samalla kertaa. Yli tuplaamme luonnonsuojelun rahoituksen.

1.1 Vihreä verouudistus ja vauhtia vihreään siirtymään

Vihreiden mielestä haitoilla tulee olla hinta ja työn tekemisen aina kannattavaa. Siksi Suomeen tarvitaan vihreä verouudistus, jossa ympäristö- haitoille ja päästöille asetetaan oikea hintalappu. Sen sijaan toimeliaisuuden verotusta kannattaa mahdollisuuksien mukaan keventää, jotta ihmisiä voidaan kannustaa tekemään työtä ja yrittämään.

Verotuksella voidaan myös vauhdittaa vihreää siirtymää, joka on Suomen taloudelle historiallinen mahdollisuus. Suomeen on vireillä satojen miljardien edestä vihreän siirtymän investointeja. Niiden kotiuttaminen edellyttää vahvoja kannustimia, sujuvia viranomaisprosesseja, ennakoitavaa ja markkina- ehtoista ohjausta sekä kohdennettuja täsmätoimia. Vihreiden tavoitteena on rakentaa ennakoitavat ja kannustavat puitteet ympäristön kannalta kestäväälle liiketoiminnalle. Verotuksella tulee myös suosia luonnonvarojen korkeamman jalostusasteen käyttöä ja siten parantaa resurssituottavuutta, joka on Suomen erityinen haaste.

Vihreiden vaihtoehdossa esitämme ympäristölle haitallisten tukien mittavaa karsimista. Haitallisten tukien karsiminen varmistaa, että yritykset eivät saa kilpailuetua ympäristöä kuluttavasta toiminnasta. Tehottomat yritystuet kangistavat elinkeinorakennetta ja jarruttavat reilua kilpailua. Yhteensä karsimme ympäristölle haitallisia suoria tukia, verotukia ja muita säilyttäviä yritystukia lähes miljardin euron edestä. Lisäksi esittelemme kiertotalouden veropaketin.

Ympäristöhaittojen hinnoittelun lisäksi vihreän verouudistuksen tavoitteena on parantaa työnteon kannattavuutta. Viime vuosien päätökset keventää

pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotusta ovat tästä näkökulmasta oikeansuuntaisia. Haastavassa taloudellisessa tilanteessa suurituloisimpien veronkevennykset ovat sen sijaan olleet ylimitoitettuja. Vihreiden vaihtoehdossa perumme kaikkein varakkaimmille suunnatut veronalennukset, mutta kohdistamme pieni- ja keskituloisille Orpon hallitusta suuremmat ansiotuloveron kevennykset. Kahta ylintä tulokymmenystä lukuunottamatta kaikkien tuloluokkien käytettävissä olevat tulot kasvavat verrattuna hallituksen politiikkaan.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämisen tuen lakkautus
-150 milj. €

VEROMUUTOKSET

Kaikkein rikkaimpien veronalennusten peruminen ja pieni- ja keskituloisten ansiotuloverotuksen keventäminen
+203 milj. €

Kiertotalouden veropaketti
+335 milj. €

PAKETTI: KRÄÄSÄTALOUESTA KIERTOTALOUTEEN

On korkea aika siirtyä krääsätaloudesta kiertotalouteen. Kiinalaisten krääsäverkkokauppojen vallatessa markkinoita häviäjiä ovat kotimaiset vastuulliset yritykset sekä toimijat, jotka pyrkivät tuotteissaan laatuun ja pidempiin tuotteiden elinkaariin. Krääsätalouden rajoittaminen lisää suomalaisten yritysten elinvoimaa. Välittömänä toimenpiteenä säätäisimme krääsäveron, joka suitsii krääsäkauppaa.

Verotus ei tällä hetkellä kannusta tuotteiden huoltamiseen ja korjaamiseen. Esitämme, että korjauspalveluiden arvonlisäveroa lasketaan krääsäveroa vastaavalla tuotolla 10 prosenttiin.

Siirtymä kiertotalouteen edellyttää, että luonnonvarojen uudelleenkäytöstä tehdään uusien materiaalien käyttöönottoa kannattavampaa. Esitämme esimerkiksi uutta veroa kaivosjätteelle sekä maa-ainesveroa, jonka avulla maa-ainesten kaivamisesta ja käytöstä koituvat haitalliset ympäristövaikutukset voidaan sisällyttää tuotteiden hintoihin. Myös kaivosveroa, pakkausveroa, jäteveroa ja jätteenpolton verotusta käyttäisimme kiertotalouden edistämiseen.

KIERTOTALOUDEN VEROPAKETTI

Kaivosveron korotus ja laajennus +150 milj. €

Kaivosjätteen jätevero +100 milj. €

Pakkausvero +35 milj. €

Maa-ainesvero +50 milj. €

Jätevero +20 milj. €

Jätteenpolttovero +20 milj. €

Asetetaan krääsävero ja kevennetään korjauspalveluiden arvonlisäveroa

1.2 Hiilineutraali Suomi 2035 vaatii tekoja

Ilmasto kuumenee, mutta Orpon hallituksen ilmastopolitiikassa teot loistavat poissaolollaan.

Hyvä uutinen on, että peli ei ole menetetty: Suomesta voi yhä tulla hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Se vaatii kuitenkin tekoja, mieluiten heti. Mitä pidempään hallitus viivyttelöi välttämättömiä toimia, sitä vaikeampaa ja kalliimpaa ilmastokriisin ratkaisemisesta ja siihen sopeutumisesta tulee.

Me emme suostu heittämään pyyhettä kehään, emmekä hyväksy tosiasioiden kiistämistä ilmaston kuumenemisestä ja sen mukanaan tuomista riskeistä – myös taloudelle. Ilmastokriisiä tulee ratkoa ripeästi, kustannustehokkaasti ja oikeudenmukaisesti.

Vihreiden vaihtoehdossa karsimme tehottomia ja ilmastolle haitallisia verotukia, kuten puunpolton ja polttoturpeen tukia, ja panostamme kustannustehokkaisiin ilmastotoimiin, kuten kosteikkoviljelyyn. Ilmastopolitiikan ylivoimaisesti suurin haaste on hiilinielujen vakava romahtaminen. Tähän vastaamme hiilinielujen pelastusoperaatiolla.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Kosteikkoviljelyn tuki 50 milj. €

Puuntuotannon tukien (Metka) karsiminen -30 milj. €

Joutomaiden metsityksen tuki 5 milj. €

Kuntien ilmastosuunnitelmien rahoituksen palauttaminen 2,5 milj. €

VEROMUUTOKSET

Työkoneiden polttoaineiden alennetun verokannan verotuen puolitus +200 milj. €

Teollisen mittakaavan puunpolton verotuen karsiminen +250 milj. €

Polttoturpeen alennetun verokannan poisto +78 milj. €

PAKETTI: HIILINIELUJEN PELASTUSOPERAATIO

Maankäyttösektori on tällä hetkellä Suomen ilmastopolitiikan

ylivoimaisesti suurin haaste. Metsien kasvanut käyttö ja turvemaiden laahaavat päästö- vähennystoimet ovat syöneet toivotun hiilinielun ja muuttaneet maankäyttösektorin nielusta päästölähteeksi. Ilmaston lämmetessä maaperästä vapautuu aiempaa enemmän päästöjä, kun eloperäisen aineksen hajoaminen nopeutuu.

Nykytilanne ei kuitenkaan tarkoita, etteikö maankäyttösektorin nieluja voitaisi elvyttää ja tilanne saada käännettyä parempaan nopeastikin. Tämä kuitenkin edellyttää merkittäviä toimia metsien käytön suhteen, turvemaiden päästövähennystoimiin panostamista ja metsityksen lisäämistä sekä metsäkadon rajoittamista.

Maankäyttösektorin toimet ovat usein kaikkein halvimpia ilmastotoimia. Tämä on keskeinen kysymys myös julkisen talouden ja siirtymän oikeudenmukaisuuden kannalta. Kun hyödynnetään kustannustehokkaimpia keinoja, julkista rahaa säästyy ja siirtymän kustannuksia hillitään.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Kasvatetaan luonnonsuojelun rahoitusta 250 milj. €

Tuetaan joutomaiden metsitystä 5 milj. €

Lasketaan metsähallituksen tuottotavoitetta 53 milj. €

Lisätään tukia turvemaiden vettämiselle 50 milj. €

Päivitetään maatalouden tukijärjestelmää tukemaan turvepeltojen päästövähennyksiä

VEROMUUTOKSET

Teollisen mittakaavan puunpolton verotuen karsiminen +250 milj. €

Maankäytön muutosmaksu +150 milj. €

1.3 Suomalaista luontoa voi suojella vain Suomessa

Suomalaisen luonnon tila on hälyttävä. Suomen luonnon lajeista joka yhdeksäs on uhanalainen ja luontotyypeistä jopa puolet on uhanalaisia. Suomalaisen luonnon vaaliminen on yksi Orpon hallituksen suurimmista epäonnistumisista. Vaikka hallitus on näennäisesti sitoutunut pysäyttämään luontokadon vuoteen 2030 mennessä, se ei ole tehnyt päätöstä edistäviä konkreettisia toimia. Hallitus on paitsi toteuttanut mittavat leikkauksen luonnonsuojelun rahoitukseen, se on myös epäonnistunut edistämään omia pieniäkin luontolupauksiaan.

Suomalaisen luonnon tilaa voimme parantaa vain Suomessa. Vihreiden vaihtoehdossa esitämme merkittäviä lisäpanostuksia muun muassa Metso- ja Helmi-ohjelmiin sekä maankäytön muutosmaksun käyttöönottoa.

Luonnonsuojelu voi tukea myös maanpuolustusta. Etenkin Helmi-ohjelman lisärahoituksella voitaisiin tukea itäisen rajan soiden ja metsien ennallistamista, millä olisi merkittäviä vaikutuksia siihen, kuinka helppoa vihamielisen armeijan olisi alueella liikkua. Määrätietoisella ennallistamisella soista voidaan rakentaa rajalla vihreä vallihautavyöhyke.

Keskeinen ongelma suomalaisessa luontopolitiikassa on metsäluonnon tila, jonka heikkenemiseen ei ole kyetty puuttumaan riittävästi. Hallituksen suurin luontolupaus oli valtion vanhojen metsien suojelu. Tuon lupauksen hallitus petti rumasti asettamalla vanhojen metsien kriteerit niin kireiksi, että suojelun piiriin pääsee vain pieni osa suojelun tarpeessa

olevista vanhoista metsistä. Vihreiden vaihtoehdossa suojelemme valtion vanhoja metsiä moninkertaisen määrän hallitukseen verrattuna. Lisäksi vähennämme metsien hakkuista aiheutuvaa luontokatoa laskemalla Metsähallituksen tuottotavoitetta sekä poistamalla vähennyksiä, jotka kannustavat hakkuiden lisäämiseen.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Luonnonsuojelun rahoituksen lisääminen 250 milj. €

Metsähallituksen tulostavoitteen lasku 53 milj. €

Metsävähennyksen kaventaminen -53 milj. €

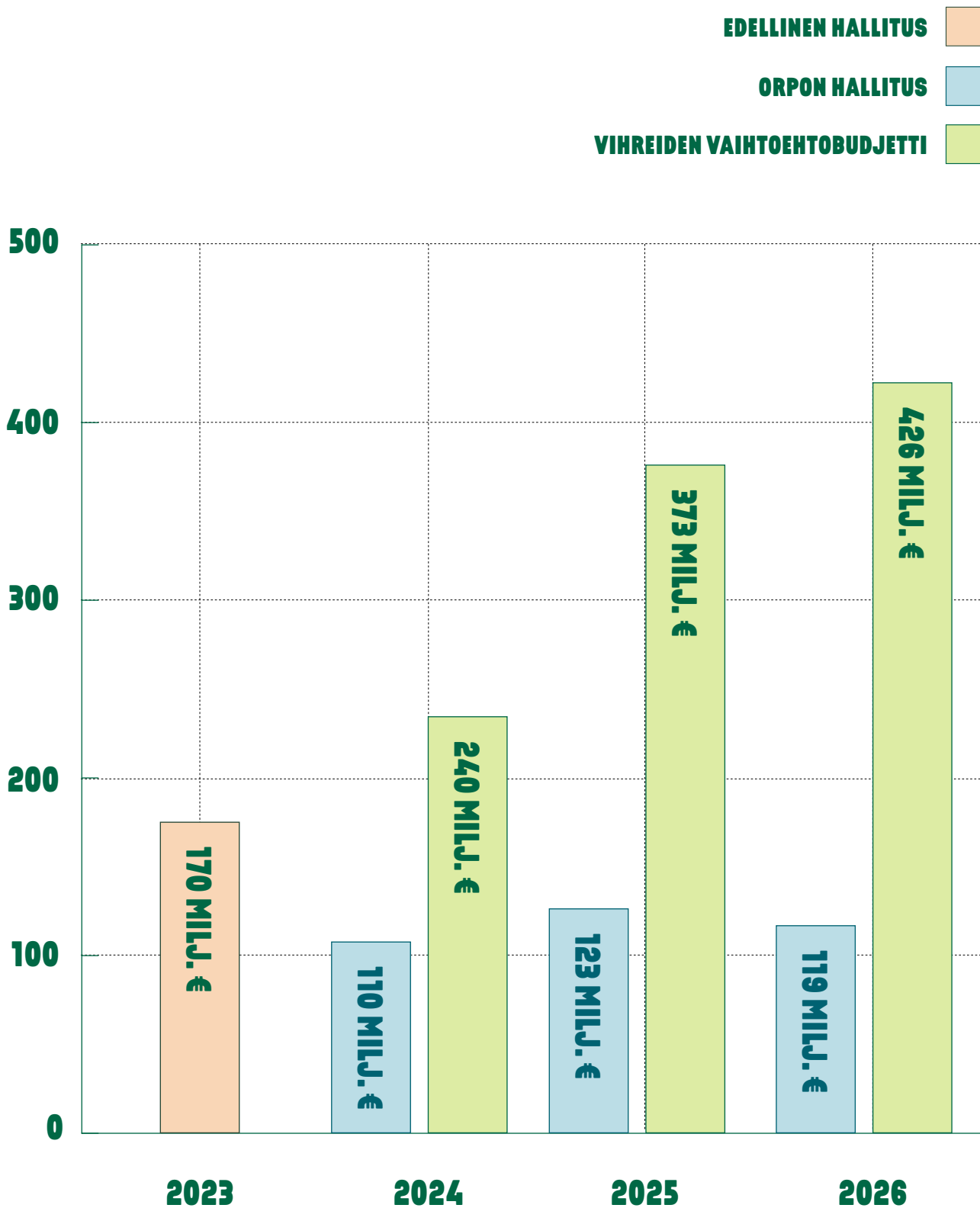
Metsälahjavähennyksen poistaminen -8 milj. €

Ympäristöjärjestöjen rahoituksen turvaaminen 1 milj. €

VEROMUUTOKSET

Maankäytön muutosmaksu +150 milj. €

Luonnonsuojelun rahoituksen kasvaminen

1.4 Kestävän arjen mahdollisuuksia kaikille

Vihreät haluaa turvata jokaiselle oikeuden hyvään elämään ilman taloudellista ahdinkoa.

Samalla meidän on rakennettava yhteiskuntaa, jossa kulutus ja tuotanto tukevat ympäristön kanto-kykyä. Julkista rahaa ei tule käyttää kestäättömän toiminnan ylläpitämiseen, vaan sen on ohjattava kohti ratkaisuja, jotka tukevat sekä ihmisten että luonnon hyvinvointia.

Orpon hallitus on leikkauksillaan ajanut monia kotitalouksia ahtaalle mutta pitää silti tiukasti kiinni tarpeettomista ja haitallisista fossiilituista. Kun moni suomalainen joutuu tinkimään perustarpeistaan, hallitus jatkaa rahan jakamista hyväosaisten bensa-autoilun ja turkistarhauksen kaltaisiin vanhentuneisiin rakenteisiin.

Vihreiden vaihtoehdossa tavoitteena on tehdä kestävästä arjen valinnoista mahdollisia kaikille.

Liikennepolitiikassa kannustamme vähäpäästöiseen liikkumiseen panostamalla joukkoliikenteeseen, kävelyyn ja pyöräilyyn. Perumme hallituksen bensa-veron alennukset ja sähköautojen veronkorotukset, palautamme tehokkaaksi osoittautuneen työsuhdepyöräedun ja otamme käyttöön lentoveron. Näin ohjaamme liikennettä kestävämpään suuntaan ja vähennämme päästöjä oikeudenmukaisesti.

Maatalouspolitiikassa rakennamme kestävämpää ruokajärjestelmää. Karsimme eläintuotannon tukia ja panostamme kasvipohjaisen ruoan tuotantoon ja saatavuuteen. Se tukee ilmastotyötä ja edistää eläinten hyvinvointia.

Lakkautamme turkistarhauksen siirtymäajan turvin, palautamme eläinsuojeluvaltuutetun viran ja vahvistamme poliisin osaamista eläinsuojelukysymyksissä.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme leikkaukset erityisryhmien asuntorakentamisen investointeihin ja korjausavustuksiin. Tuemme kohtuuhintaista asumista ja vauhditamme rakennusalan elpymistä sekä energiatehokkuutta määräaikaikaisella tuella energiaremontteihin. Samalla ehkäisemme päästöjä ja parannamme asumisen laatua.

Asunnottomuus on Orpon hallituksen kaudella jälleen kasvussa. Vihreiden vaihtoehdossa perumme leikkaukset asumisneuvontaan – palveluun, joka on tutkitusti kustannustehokas ja inhimillinen keino ehkäistä asunnottomuutta. Jokaisella on oikeus kotiin, turvaan ja tulevaisuuteen.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET MAATALOUS JA ELÄIMET

Eläintuotannon suorien ja
välillisten tukien karsiminen
-46 milj. €

Luonnonhaittakorvauksen
karsiminen **-30 milj. €**

Maatalouden energiaveron
palautuksen karsiminen
-30 milj. €

Makera-tukien karsiminen
-20 milj. €

Metsäkeskuksen rahoituksen
mukautus Metka-tukien
leikkaukseen **-4 milj. €**

Turkistarhauksesta
luopumisen tuki **10 milj. €**

Hevosurheilun tukien
karsiminen **-10 milj. €**

Investointipaketti
kasvipohjaiseen ruuantuotantoon
(TEM:n määrärahoista)

Eläinsuojeluvaltuutetun viran
palauttaminen **0,3 milj. €**

Eläinsuojelupoliisin toiminnan
turvaaminen (SM:n määrärahoista)

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET ASUMINEN

Ara-erityisryhmien
investointiavustusten leikkausten
peruminen **85 milj. €**

Ara-korjausavustusten leikkausten
peruminen **15 milj. €**

Määräaikainen korjausavustus
energiatehokkuusremontteihin
15 milj. €

Asumisneuvonnan leikkausten
peruminen **2 milj. €**

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET LIIKENNE

Perusväylänpidon määrärahojen
karsiminen **-100 milj. €**

Väyläverkon kehittämisen
määrärahojen karsiminen
-50 milj. €

Kävelyn ja pyöräilyn
edistäminen **15 milj. €**

Joukkoliikenteen
ilmastoperusteisen avustuksen
palauttaminen **15 milj. €**

Lentoliikenteen ostojen
karsiminen **-11 milj. €**

Ruuhkamaksujen mahdollistaminen
kunnille

Viihdemerenkulun tuen poisto
varustamotuesta **-35 milj. €**

Romutuspalkkion peruminen
-20 milj. €

Laivanrakennuksen innovaatiotuen
puolitus **-10 milj. €**

VEROMUUTOKSET LIIKENNE

Bensaveron alennusten
peruminen **+187 milj. €**

Energiaverotuksen sitominen
indeksiin **+150 milj. €**

Reilu lentovero **+200 milj. €**

Ajoneuvoveron perusveron
alennuksen peruminen **+50 milj. €**

Jakeluvelvoitteen
kasvattamisen vaikutus
verotuottoihin **-72 milj. €**

Sähköautojen veronkiristytksen
peruminen **-34 milj. €**

Työsuhdepolkupyörien
verovapauden säilyttäminen
-11 milj. €

PAKETTI: LIIKENTEEEN VEROREMONTTI

Liikenne on Suomessa merkittävä päästölähde, eivätkä liikenteen päästöt

ole viime vuosien aikana merkittävästi laskeneet. Suomi on sitoutunut liikenteen päästöjen puolittamiseen vuoteen 2030 mennessä. Orpon hallituksen päätöksillä liikenteen päästötavoitteet karkaavat kuitenkin yhä kauemmas. Liikenteen verotus on yksi vaikuttavimmista keinoista vähentää päästöjä.

Samalla liikenteen verotulot laskevat, kun liikenteen sähköistyminen etenee. Tämä aiheuttaa mittavia haasteita julkiselle taloudelle. Liikenteen verotuksen uudistaminen on välttämätöntä ja kiireellistä. Sähköistymistä tulee yhä tukea, joten sähköautojen erillinen verottaminen ei ole ainakaan tällä hetkellä ajankohtaista. Sen sijaan fossiilisten tuontipolttoaineiden verotusta kannattaa kiristää ja joukkoliikenteen verotusta keventää. Kunnille ja kaupungeille tulee antaa mahdollisuus periä ruuhkamaksuja, mikä mahdollistaisi nykyistä suuremmat panostukset joukkoliikenteen kehittämiseen.

Liikenteen verotuottojen turvaamiseksi Suomessa on valmisteltava tienkäyttömaksut, jotka tulppaavat liikenteen verotulojen hupenemista ja vauhdittavat kestävästä liikkumisesta.

MUUTOKSET VEROTUKSEN KORJAAMISEKSI

Bensaveron alennusten peruminen +187 milj. €

Reilu lentovero +200 milj. €

Energiavero asettaminen indeksiin +150 milj. €

Ajoneuvoveron perusveron alennuksen peruminen +50 milj. €

Sähköautojen veronkiristyksen peruminen -34 milj. €

Työsuhdepolkupyörien verovapauden säilyttäminen -11 milj. €

Joukkoliikenteen arvonlisäveron laskeminen 10 prosenttiin -59 milj. €

Ruuhkamaksujen mahdollistaminen kunnille ja kaupungeille

Liikenteen rahoitusmallin uudistaminen tiemaksuihin perustuvaksi

2.

TULEVAISUUTTA RAKENNETAAN PANOSTAMALLA LAPSIIN, NUORIIN, KOULUTUKSEEN JA SIVISTYKSEEN

Rakennamme koulutuksesta ja kulttuurista sivistykselle ja taloudelle vankan kivijalan. Siinä missä Orpon hallitus leikkaa koulutuksesta ja kulttuurista, Vihreät panostaa niihin. Vahvistamme koulutuspolkua taaperoista tohtoreihin ja teemme luovista aloista Suomelle vientivaltin.

2.1 Perumme hallituksen koulutusleikkaukset ja satsaamme koulutukseen

Hyvinvointi rakentuu koulutuksen ja sivistyksen varaan. Kasvatus ja koulutus ovat avainasemassa, kun Suomea nostetaan taantumasta kohti kestävää tulevaisuutta. Koulutus on paitsi taloudellisen menestyksen ehto, myös yksilöiden vapauden, mahdollisuuksien ja osallisuuden tae.

Orpon hallitus on kauniista sanoistaan huolimatta osoittanut päätöksillään, ettei se ymmärrä koulutuksen todellista arvoa. Leikkauksia on kohdistettu ammatilliseen koulutukseen, vapaaseen sivistystyöhön ja korkeakouluihin. Kuntien valtionosuusleikkaukset puolestaan heikentävät varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen edellytyksiä kaikkialla Suomessa.

Vihreiden vaihtoehdossa koulutukseen panostaminen on ratkaisu, ei kuluera. Haluamme varmistaa, että jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus oppia ja onnistua taustastaan riippumatta. Siksi perumme kaikki hallituksen koulutusleikkaukset, lisäämme lähiopetusta ammatillisessa koulutuksessa ja panostamme painettuihin oppimateriaaleihin opettajien ja oppilaiden toiveiden mukaisesti. Puolustamme maksutonta koulutusta emmekä ota käyttöön uusia tai laajenna nykyisiä lukukausimaksuja. Nostamme nuorten koulutusastetta lisäämällä systemaattisesti korkeakoulujen aloituspaikkoja ja tarjoamme avoimen korkeakoulun opintotietä ilman opiskelupaikkaa jääneille.

Vihreiden
vaihtoehtobudjetissa
satsataan
700 miljoonaa euroa
hallitusta enemmän
koulutukseen.

Opiskelijoiden toimeentuloa on parannettava, jotta nuoret jaksavat opiskella ja rakentaa tulevaisuuttaan. Vihreiden vaihtoehdossa korotamme opintorahaa, sidomme opintotuen indeksiin ja palautamme opiskelijat yleisen asumistuen piiriin. Meillä ei ole varaa uuvuttaa nuoria jo ennen työuran ja aikuisuuden alkua.

Suomen väestörakenne muuttuu ja ikäluokat pienenevät. Vihreiden vaihtoehdossa hyödynnämme tästä syntyvät säästöt koulutuksen laadun parantamiseen ja akuuttien ongelmien ratkaisemiseen, kuten erityisopetuksen vahvistamiseen. Näin Suomi voi saavuttaa pohjoismaiset vertailumaat koulutuksen rahoituksessa – myös vaikeina taloudellisina aikoina.

**OPIKELIJALLE 118 EUROAA
ENEMMÄN KÄTEEN
KUUSSA**

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Ammatillisen koulutuksen leikkausten peruminen ja lähiopetuksen määrän lisääminen 120 milj. €

Kuntien valtionosuuksien leikkausten peruminen 106,5 milj. €

Lapsimäärän laskusta säästyvän rahan palautus koulutukseen 99 milj. €

Opiskelijoiden toimeentulon parantaminen 78 milj. €

Ammattikorkeakoulujen leikkausten peruminen 54 milj. €

Yliopistojen leikkausten peruminen 56 milj. €

Vapaan sivistystyön leikkausten peruminen 20 milj. €

Lisämääräraha korkeakoulujen aloituspaikkoihin 20 milj. €

Opettajien täydennyskoulutuksen leikkauksen peruminen 15 milj. €

Toisen asteen lukukausimaksujen peruminen 12 milj. €

Lisää painettuja oppikirjoja kouluihin 10 milj. €

2.2 Panostamme varhaiskasvatukseen, lapsiin ja nuoriin

Varhaiskasvatuksessa rakennetaan pohja lapsen tulevalle koulupolulle. Vihreiden vaihtoehdossa turvataan varhaiskasvatukseen nykyistä pienemmät ryhmäkoot ja jokaiselle lapselle mahdollisuus kasvaa ja oppia turvallisessa päiväkodissa. Jatkamme kaksivuotista esikoulua ja kehitämme joustavaa koulun aloitusta, jotta lapset saavat taustastaan riippumatta hyvät valmiudet ja tarvitsemansa tuen peruskoulun aloittamiseen.

Vihreiden vaihtoehdossa tuemme lapsiperheiden pärjäämistä, vanhempien jaksamista sekä työn ja perheen yhteensovittamista. Tuomme Suomeen pienten koululaisten kesähoidon ja perumme Orpon hallituksen aamu- ja iltapäivätoiminnan maksukorotukset.

Hallituksen leikkaukset ovat kohdistuneet korostetusti nuoriin, ja samaan aikaan nuorisotyöttömyys on korkealla tasolla. Leikkaaminen lapsilta ja nuorilta ei tuo tosiasiallisia säästöjä, sillä nuorten syrjäytyminen tulee yhteiskunnalle kalliiksi. Vihreiden vaihtoehdossa perumme leikkaukset nuorisotyöhön, nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn ja etsivään nuorisotyöhön sekä nuorten ammatilliseen kuntoutukseen. Käynnistämme myös uuden kuntouttavan ammatillisen koulutuksen kokeilun.

**PIENITULOISELLE
PALKANSAAJA-
PERHEELLE
283 EUROA
ENEMMÄN
KUUSSA**

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Varhaiskasvatuksen pienten ryhmäkokojen turvaaminen
39 milj. €

Kaksivuotinen esiopetus ja joustava esi- ja alkuopetus
30 milj. €

Pienten koululaisten kesähoidon käynnistäminen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitusleikkauksen peruminen
35 milj. €

Nuorten ammatillisen kuntoutuksen leikkausten peruminen ja uuden kuntouttavan ammatillisen koulutuksen kokeilun käynnistäminen
20 milj. €

Nuorisotyön avustusleikkausten peruminen
5 milj. €

Etsivän nuorisotyön ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn leikkausten peruminen
5 milj. €

Liikuntaan kohdistuvien leikkausten peruminen
10 milj. €

Nuoriasiavaltuutetun viran perustaminen
0,3 milj. €

2.3 Puolustamme vapaata taidetta ja kulttuuria

Vihreät haluaa nostaa taiteen ja kulttuurin arvostuksen sen ansaitsemalle tasolle. Kulttuuri rakentaa yhteisöllisyyttä, tuo elämään merkitystä ja toimii myös kansantalouden moottorina. Taidetta ei kuitenkaan synny ilman tekijöitä ja tällä hetkellä toimeentulon epävarmuus ajaa tekijöitä pois alalta.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme kaikki Orpon hallituksen leikkaukset taiteesta ja kulttuurista. Hallitus ilmoitti jo elokuva-alan leikkausten perumisesta, mutta niiden lisäksi hallitus on tehnyt lukuisia taide- ja kulttuurikenttää koskettavia leikkauksia. Valtiontalouden kannalta pienet summat tekevät kokoaan suurempaa vahinkoa, sillä taide- ja kulttuurialan toiminta pyörii usein pienellä rahoituksella ja luovan alan ihmisten oma toimeentulo on jo valmiiksi tiukilla.

Vihreiden vaihtoehdossa vahvistamme ajastaan jääneitä tekijöiden korvauksia. Perumme yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauksen ja korotamme sen tasoa. Niin ikään korotamme lainauskorvauksia ja varmistamme tekijänoikeuskorvaukset myös saavutettavuuskirjasto Celian lainoista.

Taide ja kulttuuri kuuluvat kaikille. Vihreiden vaihtoehdossa varmistamme, että nuoret pääsevät kokemaan taidetta ja kulttuuria ja museokohteet pysyvät avoinna suurelle yleisölle. Lisäksi esitämme, että Suomi laskee kirjojen arvonlisäveron nollaan kirjallisuuden saavutettavuuden, kirjailijoiden elinkeinon turvaamisen sekä lukutaidon parantamisen edistämiseksi.

Vihreiden pitkän aikavälin tavoitteena on kasvattaa kulttuurin rahoitus pysyvästi yli prosenttiin valtion budjetista, sillä taiteen ja kulttuurin myönteinen vaikutus esimerkiksi ihmisten hyvinvointiin, matkailuun ja vientituotteena on myös taloudellisesti merkittävä.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Taiteeseen ja kulttuuriin kohdistuvien leikkausten peruminen 27 milj. €

Yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauksen peruminen ja tason korottaminen 7 milj. €

Taidetestaajat-hankkeen jatkaminen 4 milj. €

Lainauskorvausten ja saavutettavuuskirjasto Celian korvausten korottaminen 3,4 milj. €

Museoviraston kohteiden avoinna pitäminen 1 milj. €

VEROMUUTOKSET

Kirjallisuuden arvonlisäveron laskeminen nollaan -56 milj. €

PAKETTI: KOULUTUKSESTA JA KULTTUURISTA KATALYYTTI KESTÄVÄLLE KASVULLE

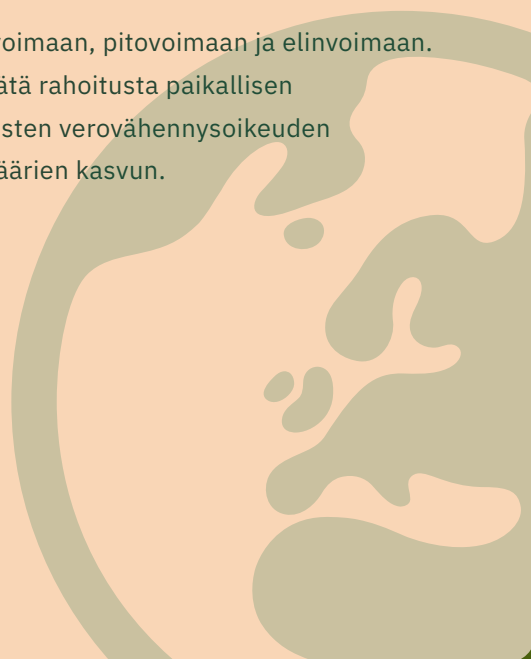
Suomen talous ja tuottavuuden kehitys nojaa koulutukseen ja osaamiseen.

Pärjäämme kansainvälisessä kilpailussa vain luovuudella, korkealla koulutustasolla ja kekseliäisyydellä. Riittävät panostukset koulutukseen ja osaamiseen taaperoista tohtoreihin on edellytys sille, että pärjäämme jatkossakin.

Luovien alojen ja kulttuurin merkitys on Suomen talouden kannalta keskeinen. Ne synnyttävät innovaatioita ja yrityksiä, luovat uutta ja synnyttävät uusia osaajia. Suomessa luovat alat työllistävät jo nyt yli 120 000 ihmistä, joista liki kolmannes on yrittäjiä.

On korkea aika panostaa kulttuurin edellytyksiin ja vauhdittaa kulttuurialan kasvua. Nostetaan suomalaisten luoviin sisältöihin ja niiden immateriaalioikeuksiin perustuva liiketoiminta kansalliseksi kärkihankkeeksi.

Kulttuurilla on valtava vaikutus myös kuntien ja aluiden vetovoimaan, pitovoimaan ja elinvoimaan. Ehdotamme matkailumaksukokeilua, jossa kunnat voivat kerätä rahoitusta paikallisen kulttuurielämän ja infrastruktuurin ylläpitoon. Lisäksi lahjoitusten verovähennysoikeuden laajennus mahdollistaa myös kulttuuritoimijoiden lahjoitusmäärien kasvun.

VAHVISTAMME KOULUTUSTA JA VAUHDITAMME LUOVIA ALOJEN KASVUA MUUN MUASSA SEURAAVILLA KEINOILLA

Taiteeseen ja kulttuuriin kohdistuvien leikkausten peruminen 27 milj. €

Yksityisen kopioinnin leikkauksen peruminen 7 milj. €

Ammatillisen koulutuksen leikkausten peruminen 120 milj. €

Vapaan sivistystyön leikkausten peruminen 20 milj. €

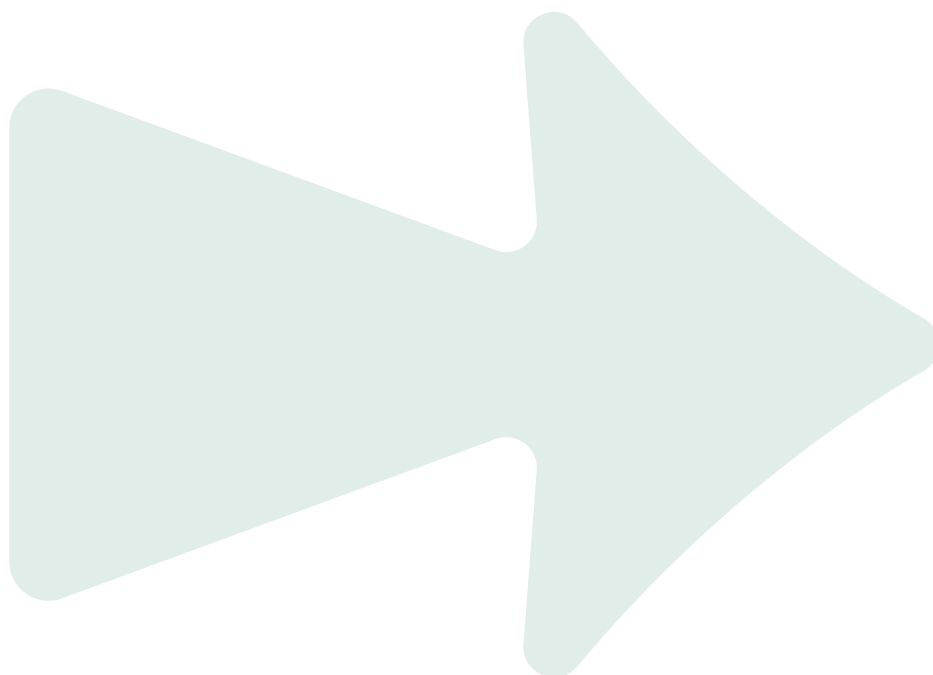
Panostukset korkeakoulutukseen 130 milj. €

Lasketaan kulttuuri- ja viihdepalveluiden alv 10 prosenttiin -49 milj. €

Lasketaan kirjojen alv nolnaan -56 milj. €

Lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentaminen -11 milj. €

Matkailijamaksukokeilu

3.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN KUSTANNUKSIA HILLITÄÄN AUTTAMALLA AJOISSA

Tavoittelemme Suomea, jossa hoitoon pääsee ajoissa ja lapsitoiveet toteutuvat. Siinä missä Orpon hallitus korottaa asiakasmaksuja, leikkaa järjestöiltä ja ohjaa rahaa terveysjättien voittoihin, Vihreät vahvistaa peruspalveluita, ennaltaehkäisyä ja hoidon jatkuvuutta. Palautamme hoitotakuun, panostamme mielenterveyteen ja tuemme lapsiperheitä.

3.1 Turvaamme sote-palveluita

Hyvän sosiaali- ja terveyspolitiikan mittari on se, kuinka ajoissa ja yhdenvertaisesti apu tavoittaa ihmiset. Panostaminen hyvinvoinnin edistämiseen, ongelmien ennaltaehkäisyyn ja tuottavuuden parantamiseen tuo säästöjä, purkaa hoitonoja ja pitää kustannukset hallinnassa pidemmällä aikavälillä.

Mikään järjestelmä tai malli ei kuitenkaan korvaa ammattitaitoisia ihmisiä. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten jaksamisesta ja palkkauksesta on huolehdittava, ja hyvinvointialueille on turvattava realistinen mahdollisuus huolehtia henkilöstön työhyvinvoinnista sekä välttää holtittomia irtisanomisia ja kallista vuokratyövoimaa. Hyvinvointialueiden vaikeaa tilannetta tulee helpottaa antamalla alueille mahdollisuus pidentää rahoituksen alijäämien kattamisaikaa.

Henkilöstöpula, väestön ikääntyminen ja kustannusten kasvu rasittavat hyvinvointialueiden arkea ja vaikeuttavat palveluiden kehittämistä. Orpon hallituksen lyhytnäköiset päätökset korottaa asiakasmaksuja ja leikata sotealan järjestöiltä lisäävät haasteita entisestään. Kela-korvausten nosto ei sekään pienentänyt hoitonoja, vaan ohjasi julkista rahaa terveysjättien taskuihin.

Vihreiden vaihtoehdossa panostamme peruspalveluihin, koska auttaminen ajoissa on aina halvempaa ja inhimillisempää kuin korjaaminen myöhemmin. Haluamme, että jokainen saa hoitoa iästä, asuinpaikasta tai tulotasosta riippumatta. Palautamme hoitotakuun 14 vuorokauteen, turvaamme riittävän henkilöstömitoituksen ikääntyneiden hoivassa ja varmistamme, ettei kukaan jää ilman hoitoa maksukyvyyn takia. Turvaamme myös paperittomien terveydenhuollon ja saamenkielisten palvelut.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Terveydenhuollon asiakasmaksujen korotuksen peruminen 150 milj. €

Hoitotakuun palauttaminen 14 vuorokauteen 97 milj. €

Ikääntyneiden hoivan henkilöstömitoituksen keventämisen peruminen 51 milj. €

Sairaalaverkkoon kohdistuvien leikkausten peruminen 24 milj. €

Lääkekorvausten karsimisen peruminen 21 milj. €

Paperittomien terveydenhuollon säilyttäminen 1 milj. €

Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen 1 milj. €

Sairauspäivärahan leikkausten peruminen 59 milj. €

Lastensuojelun kelpoisuusvaatimusten leikkausten peruminen 2 milj. €

Tehottomien Kela-korvausten korotusten peruminen -67 milj. €

3.2 Panostamme mielenterveyteen ja ennaltaehkäisyyn

Mielenterveyden kriisi on yksi aikamme suurimmista kansanterveyshaasteista.

Suomessa jo joka neljäs työikäinen kärsii mielen-terveyden häiriöstä, ja mielenterveysperusteiset sairauspoissaolot ovat kasvaneet jyrkästi viime vuosina.

Orpon hallitus on tunnistanut ongelman, mutta sen ratkaisut jäävät kosmeettisiksi. Hallituksen kaventama lasten ja nuorten terapiatakuu ei riitä. Samaan aikaan hallitus heikentää mielenterveyden perustaa leikkaamalla ihmisten perustavanlaatuisista turvaverkoista, kuten toimeentulotuesta, asumistuesta, opiskelijoiden tuista sekä mielenterveyden parissa työtä tekevilta järjestöiltä.

Jokainen ihminen ansaitsee tulla kuulluksi ja saada apua ajoissa. Vihreiden vaihtoehdossa panostamme varhaiseen tukeen ja laajennamme terapiatakuun kaikille alle 29-vuotiaille. Lisäksi vahvistamme mielenterveys- ja päihdepalveluita ja palautamme lastensuojelun jälkihuollon ikärajan 25 vuoteen.

Sosiaali- ja terveysjärjestöt tekevät korvaamatonta työtä hyvinvoinnin rakentamisessa. Järjestöt kannattelevat niitä ihmisiä, joita julkinen sektori ei aina tavoita: esimerkiksi lapsia, nuoria, omaishoitajia, väkivaltaa kokeneita ja mielenterveyskuntoutujia. Vihreiden vaihtoehdossa turvaamme näiden korvaamatonta työtä tekevien järjestöjen toimintaedellytykset myös tulevaisuudessa.

Terveellisten elämäntapojen edistäminen on tehokas keino lisätä ihmisten hyvinvointia ja hillitä sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannuksia. Esitämme laajaa terveysperusteista veroa sekä oluen verokevennysten perumista.

Jokainen euro mielenterveyteen ja ennaltaehkäisyyn maksaa itsensä moninkertaisesti takaisin parempana kokonaisvaltaisena hyvinvointina sekä ihmisten luottamuksena siihen, että elämä kantaa vaikeissakin hetkissä. Se on paitsi taloudellisesti, myös inhimillisesti kannattavaa politiikkaa.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Terapiatakuun laajentaminen alle 29-vuotiaille 43 milj. €

Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan palauttaminen 25 vuoteen 24 milj. €

Sote-järjestöjen leikkausten peruminen 115 milj. €

Nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden ikärajan yhtenäistäminen 23 ikävuoteen

VEROMUUTOKSET

Laaja terveysperusteinen vero +200 milj. €

Oluen verotuksen keventämisen peruminen ja alkoholiveron korotus +65 milj. €

3.3 Turvaamme hyvinvointialueiden toimintaedellytykset

Hyvinvointialueet ovat hyvinvointivaltion perusta, mutta niiden on annettu ajautua vaikeuksiin.

Orpon hallitus on jättänyt alueet yksin selviytymään ja kiristänyt niiden rahoitusta. Samaan aikaan palvelutarve kasvaa, hoitajapula heikentää palveluita ja jatkuva epävarmuus rapauttaa luottamusta sote-järjestelmään. Alueet tekevät parhaansa, vaikka rahoitus ei aina riitä edes lakisääteisten palveluiden turvaamiseen.

Hyvinvointialueet eivät voi hoitaa tehtäväänsä, jos valtio rankaisee alijäämistä, joita alueet eivät ole itse aiheuttaneet. Hallituksen politiikka on johtanut tilanteeseen, jossa kroonista rahoitusvajetta paikataan pakon edessä irtisanomisilla ja palvelujen supistuksilla juuri siellä, missä apua tarvitaan eniten.

Hyvinvointialueille on turvattava mahdollisuus kehittää palveluita pitkäjänteisesti ja keskittyä ydintehtäväänsä eli ihmisten auttamiseen. Vihreiden vaihtoehdossa pidennämme alijäämien kattamisaikaa, hillitsemme vuokralääkäreiden kustannuksia ja vahvistamme alueiden liikkumavaraa. Näin varmistamme hoidon jatkuvuuden, vähennämme kalliita ostopalveluita ja annamme työrauhan heille, jotka pitävät yhteiskunnan pyörimässä.

Kun hyvinvointialueet saavat työrauhan ja riittävät resurssit, ne voivat toimia turvallisen elämän selkärankana, oli kyse sitten ihmisten terveydestä, sosiaalipalveluista tai avusta kriisien hetkellä.

VEROMUUTOKSET

Hyvinvointialueiden verotusoikeus

MUUT MUUTOKSET

Lisäaika hyvinvointialueille alijäämien kattamiseen

PAKETTI: PERHEYSTÄVÄLLINEN SUOMI, JOSSA LAPSITOIVEET TOTEUTUVAT

Suomen väestörakenne muuttuu nopeasti. Syntyvyys on historiallisen matala, ja monen lapsitoive jää toteutumatta. Samalla perheiden jaksaminen on koetuksella ja turvaverkot heikentyneet.

Vihreät haluaa kääntää suunnan. Haluamme tehdä Suomesta maan, jossa yhä useamman lapsitoiveet toteutuvat ja jossa yhä useampi uskaltaa toivoa lapsia. Haluamme, että vanhemmuus jakautuu tasa-arvoisesti ja että lapsiperheitä tuetaan ja kannatellaan.

Moni suomalainen haaveilee perheestä, mutta aivan liian moni lapsitoive jää toteutumatta esimerkiksi terveydellisistä, taloudellisista tai yhteiskunnallisista syistä. Siksi esitämme hedelmöityshoitojen saatavuuden laajentamista ja keskenmenojen hoidon parantamista.

Suomalaiset vanhemmat ovat maailman uupuneimpien joukossa. Kuormittavan arjen keskellä tarvitaan monipuolista tukea ja joustoja. Siksi esitämme panostuksia varhaiskasvatuksen pieniin ryhmäkokoihin, joustavaan koulunaloitukseen ja pysyvään henkilöstöön. Esitämme myös aamu- ja iltapäivätoiminnan laajentamista sekä kesähoitoa pienille koululaisille, jotta työn ja perheen yhteensovittaminen helpottuu.

Tasa-arvoinen vanhemmuus on paras tapa tukea vanhempien jaksamista kotona ja töissä. Tarvitsemme entistä tasaisemmin jakautuvia perhevapaita ja perheystävällisiä työpaikkoja, jotta vanhemmuuden vastuut eivät kaadu vain äitien harteille.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Varhaiskasvatuksen pienten ryhmäkokojen turvaaminen 39 milj. €

Kesähoidon ja iltapäivätoiminnan rahoituksen palautus 35 milj. €

Kaksivuotisen esiopetuksen esiopetuksen ja joustavan alkuopetuksen jatkaminen 30 milj. €

Keskenmenojen hoidon parantaminen 2 milj. €

Kela-korvausten laajentaminen itsellisille äideille ja naispareille 1 milj. €

Lastenhoidon tukien uudistus

4.

TASA-ARVOA JA IHMISOIKEUKSIA TULEE PUOLUSTAA TINKIMÄTTÖMÄSTI

Yhteiskunnan vahvuuden mitta on se, kuinka kohtelemme heikoimmassa asemassa olevia. Siinä missä Orpon hallitus lisää lapsiperheköyhyyttä ja syventää eriarvoisuutta, Vihreät rakentaa Suomea, joka kannattelee jokaista – ei vain hyväosaisia. Perumme hallituksen leikkaukset heikoimmassa asemassa olevilta ja käynnistämme perustulokokeilun, joka tekee sosiaaliturvasta oikeudenmukaisemman ja työnteosta kannattavaa. Panostamme vähemmistöjen oikeuksien toteutumiseen sekä naisiin kohdistuvan väkivallan vastaiseen työhön.

4.1 Torjumme köyhyyttä

Hallitus on leikannut jo aiemmin asumistuesta ja sosiaaliturvasta, mutta nyt Orpon hallitus leikkaa myös toimeentulotuesta. Hallituksen leikkaukset osuvat erityisesti yksinhuoltajiin ja kaikkein heikommassa asemassa oleviin. Tällainen lyhytnäköinen politiikka syventää lapsiperheköyhyyttä, joka on yksi haitallisimmista köyhyyden muodoista, sillä lapsena todettu köyhyys vaikuttaa tutkitusti koko loppuelämään.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme hallituksen leikkaukset asumistukeen ja sosiaaliturvaan sekä palautamme työttömyysturvan suojaosat ja lapsikorotukset. Yhteensä panostamme sosiaaliturvaan yli 800 miljoonaa euroa hallitusta enemmän. Kavennamme tuloeroja ja nostamme 43 000 pienituloista köyhyydestä.

Perustulo on yksi Vihreiden pitkäaikaisimmista tavoitteista. Se vähentäisi köyhyyttä, torjuisi syrjäytymistä sekä muuttaisi sosiaaliturvajärjestelmän nykyistä yksinkertaisemmaksi ja oikeudenmukaisemmaksi. Sosiaaliturvan tarkoitus on kannatella, ei kyykyttää. Siksi Vihreiden vaihtoehdossa toteutamme kattavan perustulokeilun.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Asumistuen leikkausten peruminen **342 milj. €**

Työttömyysturvan suojaosien ja lapsikorotusten palautus **129 milj. €**

Toimeentulotuen leikkausten peruminen **46 milj. €**

Sosiaaliturvan indeksileikkausten sekä muiden sosiaaliturvaheikennysten peruminen **58 milj. €**

Perustulopilotti **20 milj. €**

VEROMUUTOKSET

Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden säilyttäminen **-123 milj. €**

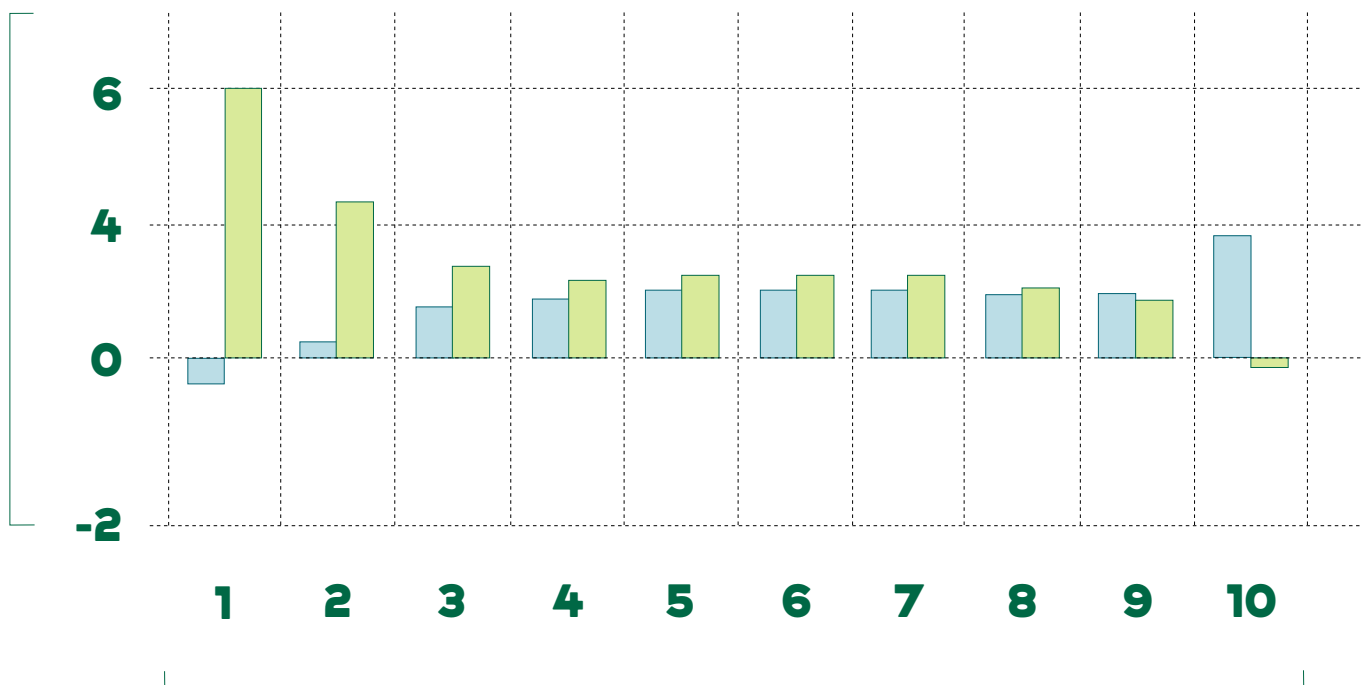
Veromuutoksista johtuvat vaikutukset indekseihin sidottuihin menoihin **-154 milj. €**

**ANSIOSIDONNAISTA
PÄIVÄRAHAA
SAAVALL
TYÖTTÖMÄLLE
744 EUROA
ENEMMÄN
VUODESSA**

Vaikutukset tulonjakoon

KÄYTETTÄVISSÄ OLEVIA TULOJA MUUTOS, %

TULODESIILI

HALLITUKSEN ESITYS NYKYISEEN
TILANTEeseen VERRATTUNA

VIHREIDEN VAIHTOEHTO NYKYISEEN
TILANTEeseen VERRATTUNA

4.2 Autamme kotona ja maailmalla

Suomen on oltava aktiivinen, vastuullinen ja oikeudenmukainen toimija maailmanpolitiikassa.

Haluamme rakentaa Suomea, joka puolustaa globaalia oikeudenmukaisuutta ja rauhaa tinkimättömästi sekä edistää ihmisoikeuksia, demokratiaa ja kestävää kehitystä kaikessa ulkopoliitikassaan.

Orpon hallituksen päätökset leikata kehitysyhteistyöstä ovat vastuuttomia tilanteessa, jossa maailman kriisit kärjistyvät. Humanitaarinen tilanne Gazassa ja Sudanissa on katastrofaalinen, ja Venäjän laitton hyökkäyssota Ukrainassa jatkuu jo neljättä vuotta. Aseelliset konfliktit, väkivaltaisuuudet, ilmastokriisi ja luonnonkatastrofit pakottavat miljoonia ihmisiä pakenemaan kodeistaan. Silti hallitus on päättänyt leikata pakolaiskiintiönsä historiallisen alas aikana, jolloin globaalia vastuuta tarvitaan enemmän kuin koskaan.

Vihreiden vaihtoehdossa Suomi kantaa vastuunsa. Perumme hallituksen kehitysyhteistyöhön kohdistamat leikkaukset ja vahvistamme avun tarjoamisen mahdollisuuksia siellä, missä hätä on suurin. Nostamme Suomen pakolaiskiintiön 3 000 henkilöön, mikä on konkreettinen ja inhimillinen tapa auttaa sotaa, vainoa ja kriisejä pakenevia ihmisiä.

Panostamme myös laina- ja sijoitusmuotoiseen kehitysyhteistyöhön, joka on tärkeä väline erityisesti ilmastokriisin torjunnassa ja tasa-arvon edistämisessä. Vihreiden vaihtoehdossa kasvatamme kehitysyhteistyön laina- ja finanssisijoituksia 30 miljoonalla eurolla kehyksen ulkopuolisena menona.

Hallitus on leikannut rahoitusta kansalaisjärjestöiltä, jotka tekevät korvaamatonta työtä sekä Suomessa että maailmalla. Vihreiden vaihtoehdossa laajennamme lahjoitusvähennyksen piiriä kattamaan järjestöt, jotka

toimivat ilmaston kuumenemisen hillitsemiseksi, ympäristön ja eläinten hyvinvoinnin puolesta sekä sosiaali- ja terveysalan, kehitysyhteistyön, humanitaarisen avun, rauhantyön ja globaalikasvatuksen parissa. Näin tuemme kansalaisyhteiskuntaa, joka tekee paitsi Suomesta, myös koko maailmasta oikeudenmukaisemman ja kestävämmän paikan elää.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Kehitysyhteistyön lisäpanostus ja leikkausten peruminen 220 milj. €

Pakolaiskiintiön leikkausten peruminen ja nostaminen 3000 henkilöön 5 milj. €

Globaalikasvatuksen ja rauhanavustusten leikkauksien peruminen 3 milj. €

Siviilikriisihenkilöstön kriisinhallintaosallistumisen leikkauksen peruminen 2 milj. €

Rauhanjärjestöjen leikkausten peruminen 1 milj. €

Kehitysyhteistyön laina- ja finanssisijoitusten kasvattaminen kehyksen ulkopuolisena menona

VEROMUUTOKSET

Lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentaminen -11 milj. €

4.3 Taistelemme tasa-arvon puolesta

Suomi on vahva vain silloin, kun jokainen saa elää vapaasti ja tavoitella unelmiaan sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, toimintakyvystä, taloudellisesta asemasta tai taustasta riippumatta. Tasa-arvo ei ole vain tavoite, vaan edellytys oikeudenmukaiselle yhteiskunnalle ja velvollisuus, josta ei voi tinkiä.

Sukupuolittunut väkivalta on yksi Suomen vakavimmista ihmisoikeusongelmista ja suurimpia tasa-arvon esteitä. Arvioiden mukaan joka kolmas suomalainen nainen on kokenut fyysistä tai seksuaalista väkivaltaa. Suomi kuuluu EU:n kärkimaiden joukkoon väkivallan yleisyydessä, ja tuhannet naiset elävät edelleen pelon ja turvattomuuden varjossa.

Istanbulin sopimus velvoittaa Suomea ehkäisemään väkivaltaa ja suojelemaan sen uhreja. Silti Suomi ei vielääkään täytä sopimuksen tavoitteita, ja turvakotipaikkoja on yhä alle puolet suositellusta määrästä. Suomi ei kuitenkaan voi tyytyä minimitasoon, vaan sen on oltava väkivallan vastaisen työn edelläkävijä.

Turvakotipaikka ei saa olla arpaonnesta kiinni. Vihreiden vaihtoehdossa Suomi etenee kohti Istanbulin sopimuksen velvoitteiden toteutusta. Kasvatamme turvakotien kapasiteettia koko maassa. Tavoitteena on, että jokaisella hyvinvointialueella olisi riittävästi paikkoja suhteessa väestön määrään ja tarpeeseen. Panostamme ennaltaehkäisyyn vahvistamalla ammattilaisten koulutusta väkivallan tunnistamiseen, parannamme uhrien matalan kynnyksen palveluita ja tuemme järjestöjä, jotka tarjoavat kriisiapua väkivaltaa kokeneille.

Vihreiden vaihtoehdossa vahvistamme Orpon hallituksen heikentämää vammaispalvelulakia. Vammaiset ihmiset kohtaavat edelleen arjessaan

esteitä, jotka rajoittavat osallistumista ja yhdenvertaisia mahdollisuuksia työhön, koulutukseen ja itsenäiseen elämään. Vihreiden vaihtoehdossa panostamme vammaispalvelulain toimeenpanoon, jotta kunnat ja hyvinvointialueet voivat tarjota yksilöllistä tukea ilman kohtuutonta byrokratiaa.

Vihreiden vaihtoehdossa panostamme myös raskaana olevien päihteitä käyttävien hoitojärjestelmään. Varhainen tuki, hoito ja kuntoutus ehkäisevät vauvojen terveyshaittoja ja auttavat äitejä toipumaan. Jokainen ajoissa tarjottu hoito on investointi lapsen ja perheen tulevaisuuteen.

Tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden perusta luodaan varhaiskasvatuksessa ja koulussa. Vihreiden vaihtoehdossa palautamme rahoituksen paikallisten varhaiskasvatus- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien laatimiseen. Näin varmistetaan, että jokainen lapsi saa kasvaa ympäristössä, jossa sukupuoliroolit eivät rajoita mahdollisuuksia, ja jokainen lapsi tulee kohdatuksi tasa-arvoisesti ja arvokkaasti.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

**Vammaispalvelulakiin panostaminen
25 milj. €**

**Turvakotipaikkojen lisääminen
10 milj. €**

**Sukupuolittuneen väkivallan
ehkäiseminen 5 milj. €**

**Raskaana olevien päihteitä
käyttävien hoitojärjestelmä 3 milj. €**

**Paikalliset varhaiskasvatus-
suunnitelmat sekä
varhaiskasvatuksen
yhdenvertaisuussuunnitelmat
0,5 milj. €**

5.

VAHVA TALOUS NOJAA TYÖHÖN, OSAAMISEEN JA TUOTTAVUUTEEN

Vahva talous edellyttää osaamista, innovaatioita ja työtä.

Siinä missä Orpon hallitus velkaantuu ennätysvauhtia ja kylvää epäluottamusta työmarkkinoille, Vihreät uudistaa taloutta vastuullisesti. Vahvistamme työnteon kannustimia lisäämällä käteen jäävän palkan määrää, parannamme pienyrittäjien ja itsensä työllistävien asemaa ja vauhditamme vihreitä investointeja eri puolilla Suomea. Vastaamme työllisyyskriisiin ja raivaamme reilua pelikenttää kaikille yrityksille.

5.1 Uusia osaajia Suomeen

Väestön ikääntyessä on selvää, että Suomeen on päästävä nykyistä helpommin tekemään töitä.

Samalla on huolehdittava niistä, jotka jo tekevät työtä tai yrittävät Suomessa sekä tarjottava heille tukea osaamisensa kehittämiseen. Työperäinen maahanmuutto on Suomen talouden, huoltovarmuuden ja hyvinvointipalveluiden tulevaisuuden kannalta elintärkeää.

Vihreiden vaihtoehdossa perumme hallituksen leikkaukset kotoutumiseen, kotoutumiskoulutukseen ja tulkkauspalveluihin sekä vauhditamme työhön johtavaa maahanmuuttoa. Kotoutumisesta leikkaaminen on lyhytnäköistä politiikkaa, joka vaikeuttaa maahanmuuttajien mahdollisuuksia integroitua osaksi suomalaista yhteiskuntaa ja työelämää. Onnistunut kotoutuminen vahvistaa Suomea sekä inhimillisesti että taloudellisesti.

Työhön johtavan maahanmuuton vauhdittamiseksi esitämme saatavuusharkinnasta luopumista, perheenyhdistämisen tulojen puolittamista sekä kehitämme keinoja, jotka helpottavat jo Suomessa asuvien työllistymistä. Otamme käyttöön työnhakuvisumin, jotta osaajilla ympäri maailmaa olisi mahdollisimman matala kynnys tulla ja työllistyä Suomeen. Mahdollistamme työn ja kielikoulutuksen aloittamisen heti maahan saapumisen jälkeen.

Vihreiden vaihtoehdossa panostamme työn kautta tapahtuvaan kotoutumiseen, koulutukseen ja kielitaidon vahvistamiseen. Pureudumme julkisen sektorin liian tiukkoihin kielitaitovaatimuksiin ja kehitämme

joustavia pätevyitymisen polkuja, jotta osaajat voivat hyödyntää ammattitaitoaan nopeammin.

Lisäksi sujuvoitamme ulkomaalaisten työntekijöiden arkea helpottamalla pankkipalveluiden avaamista ja tekemällä viranomaisasioinnista sujuvampaa.

Samaan aikaan kun työperäistä maahanmuuttoa lisätään, on varmistettava, että työmarkkinat ovat reilut kaikille. Ulkomaalaiset työntekijät ovat usein haavoittuvammassa asemassa ja täten alttiimpia hyväksikäytölle esimerkiksi puutteellisen tiedon tai riippuvuussuhteiden vuoksi. Vihreiden vaihtoehdossa torjumme harmaata taloutta ja panostamme erityisesti työperäisen hyväksikäytön ehkäisemiseen, jotta jokaisella työntekijällä olisi oikeus turvalliseen, reiluun ja ihmisarvoiseen työhön.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Kotoutumisen, kotoutumiskoulutuksen ja tulkkauspalveluiden leikkausten peruminen 65 milj. €

Työhön johtavan maahanmuuton vauhdittaminen 15 milj. €

5.2 Ponnahduslauta pienille ja keskisuurille yrityksille

Yrittäjät ovat suomalaisen talouden ja työllisyyden selkäranka. Yritykset luovat uusia palveluita, ideoita ja työpaikkoja ja vievät näin monella tapaa Suomea eteenpäin. Yrittäminen on kuitenkin usein tarpeettoman riskialtista ja epävarmaa, sillä turva-verkot ja tukijärjestelmät eivät aina vastaa arjen todellisuutta. Näin ei tarvitse olla. Yrittäjyden tulee olla rohkeaa, mutta ei turvatonta.

Vihreiden vaihtoehdossa helpotamme erityisesti pienten yritysten asemaa. Laajennamme arvonlisä-verotuksen vähäisen toiminnan rajaa 30 000 euroon, jotta yrittäminen ja riskinotto olisivat aidosti kannattavia. Samalla vahvistamme yritysten saamaa kilpailuneuvontaa ja ennakoivaa tukea, jotta yrittäjät voivat keskittyä kasvattamaan liiketoimintaansa byrokratian sijaan.

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat Suomen työllisyyden perusta. Vihreiden vaihtoehdossa tuemme pienten ja keskisuurten yritysten toimintaa tarjoamalla tukea ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen sekä panostamme mikro- ja yksinyritysten kansainvälistymiseen ja kasvuun.

Helpotamme uuden yrityksen perustamista konkurssin jälkeen. Jokainen yrittäjä, joka nousee uudelleen jaloilleen, on voitto paitsi itselleen myös yhteiskunnalle. Pienyrittäjien arkea ei saa määrittää jatkuva pelko tulevaisuudesta tai toimeentulon epävarmuudesta. Hallitus on poukkoillut arvonlisäverojen korotusten ja laskujen välillä, mikä heikentää ennakoitavuutta ja iskee erityisesti pieniin yrityksiin. Vihreiden vaihtoehdossa perumme hallituksen arvonlisäveromuutoksia ja laskemme verokannan 10 prosenttiin korjauspalveluille, lääkkeille, henkilökuljetuspalveluille, kulttuurille, liikunnalle, kuukautis- ja inkontinenssisuojille sekä vaipoille.

Julkinen sektori tekee vuosittain hankintoja yli 40 miljardin euron edestä, mutta kilpailu niistä on Suomessa yhä liian vähäistä. Vihreiden tavoitteena on kehittää hankintajärjestelmiä niin, että myös pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on todellinen mahdollisuus osallistua ja menestyä julkisissa kilpailutuksissa. Näin vahvistamme paikallista yrittäjyyttä ja luomme Suomeen kaivattua kasvua.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Pienten yritysten ohjelma Business Finlandiin

Työllistämisen valtakunnallinen HelpDesk 1 milj. €

Riita-asioiden käsittelyn nopeuttaminen ja kilpailuneuvonnan parantaminen 1 milj. €

Konkurssineuvonta ja re-startuptilanteiden tuki 1 milj. €

Mikroyritysten rahoitusinstrumenttien kehittäminen

Riita-asioiden käsittelyn nopeuttaminen ja kilpailuneuvonnan parantaminen 1 milj. €

Julkisten hankintojen kehittäminen pienille yrityksille

VEROMUUTOKSET

Arvonlisäveromuutokset -62 milj. €

Vähäisen toiminnan alarajan korottaminen 30 000 euroon -35 milj. €

PAKETTI: VASTAUKSIA TYÖLLISYYSKRIISIIN

Vaikea työllisyystilanne koskettaa suomalaisia ympäri maan ja eri aloilla.

Työllisyyskriisin ratkaiseminen edellyttää pitkäjänteistä politiikkaa, jolla Suomi nostetaan taantumasta, ja täsmätoimia, jolla rakennetaan siltaa yli heikon suhdanteen. Kestävä työllisyyspolitiikka edellyttää koulutukseen panostamista, yrittäjämönteisyyttä ja turvaverkkoja, jotka auttavat ponnistamaan takaisin työelämään.

Suomessa on pitkään ajateltu, että työllistyminen on kuntoutumisen viimeinen etappi. Tutkimus ja käytäntö kuitenkin osoittavat, että mielekäs työ voi olla kuntoutumisen vahvin moottori. Esitämme Työ ensin -pilottia, jossa tarvittavat tukipalvelut räätälöidään työn rinnalle, ei sen eteen muuriksi. Pilotti laajentaisi asunnottomuuden ja osattomuuden torjumisessa tulokselliseksi todettua asunto ensin -periaatetta työllisyyttä tukeviin palveluihin. Kansainvälisen kokemuksen perusteella työ ensin -malli kasvattaa työllisyyttä, pienentää palveluiden kustannuksia ja vahvistaa ihmisten hyvinvointia.

Hyvinvoivista ja koulutetuista nuorista tulee hyvinvoivia, osaavia ja pärjääviä työntekijöitä. Kestävä pohja tulevaisuuden työllisyydelle syntyykin huolehtimalla nuorten osaamisesta, hyvinvoinnista, liikkumisesta, kielitaidosta ja integroitumisesta yhteiskuntaan. Lisäksi varmistaisimme mielenterveyspalveluiden saatavuuden ja peruisimme nuorten kuntoutukseen kohdistuvat leikkaukset.

Korkeakoulutettujen työttömyys on huolestuttava uusi trendi. Kaikkiaan noin viidennes työttömistä on korkeakoulutettuja. Koulutusleikkausten sijaan nyt tarvitaan toimivia palveluja, joilla etenkin vastavalmistuneita autetaan työllistymään. Korkeakoulutettujen paikka ei ole kortistossa vaan luomassa uusia ideoita ja parantamassa yritysten ja työn tuottavuutta.

Naisten työllisyys on heikentynyt miesten työllisyyttä enemmän. Hallituksen päätöksillä heikentää irtisanomisen suojaa ja määräaikaisten työsuhteiden perusteita on myös sukupuolten tasa-arvoa heikentävä vaikutus. Vihreät peruisi nämä esitykset. Suomi voi menestyä vain, jos kaikkien sukupuolten osaaminen pystytään hyödyntämään.

Pienyrittäjissä on valtava voima Suomen talouden kannalta. Heikossa taloudellisessa tilanteessa he ovat kuitenkin vaikeassa pakkoraossa. Yrittäjä joutuu herkästi tilanteeseen, jossa hän joutuu ajamaan alas yritystoimintaansa eikä sen käynnistäminen uudelleen ole helppoa. Vihreät nostaisi arvonlisäverosta vapaan vähäisen liiketoiminnan alarajan 30 000 euroon, mikä parantaisi erityisesti pienten yrittäjien tilannetta. Yhteiskunnan turvaverkkojen parantaminen laajemmin auttaisi myös yrittäjien asemaa.

Ikääntyvän Suomen väestörakenne edellyttää osaajien houkuttelua myös ulkomailta. Suomeen asettumisesta pitää tehdä mahdollisimman sujuvaa, mikä edellyttää myös kotoutumispalveluiden toimivuutta. Maahanmuutto ei ole ongelma, vaan voimavara.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Toteutetaan Työ ensin -pilotti 20 milj. €

Tehdään merkittävät panostukset osaamiseen ja koulutukseen 702 milj. €

Vauhditetaan työperäistä maahanmuuttoa ja panostetaan kotoutumiseen sekä kotoutumiskoulutukseen 80 milj. €

Palautetaan työttömyysturvan lapsikorotukset ja suojaosat 123 milj. €

Panostetaan nuorten ammatilliseen kuntoutukseen 20 milj. €

Luodaan uusi uudelleenkouluttautumisen malli

Tuetaan pienten yritysten kasvua ja työllistämistä

VEROMUUTOKSET

Toteutetaan vihreä verouudistus ja kohdistetaan veronalennukset pieni- ja keskituloisille

5.3 Vauhtia tuottavuuteen ja tiiviimpi veropohja

Heikko tuottavuuskehitys jarruttaa Suomen talouden kehitystä. Erotamme verokkimaistamme selkeästi niin luonnonvarojen kuin työn tuottavuuden osalta. Suomessa käytetään muihin EU-maihin verrattuna huomattavan paljon raaka-aineita henkeä kohden. Työn tuottavuuden osalta emme ole onnistuneet kiristämään kiinni vuoden 2008 negatiivisen tuottavuusshokin aiheuttamaa takamatkaa. Erityisen kehnossa jamassa on yksityisten palveluiden tuottavuus. Suomessa on satsattava työn tuottavuuteen sekä luonnonvarojen arvokkaampaan ja kestävämpään hyödyntämiseen.

Tuottavuuden kasvattamiseen ei ole olemassa oikotietä. Avainasemassa ovat järkevät kannustimet sekä riittävät panostukset koulutukseen, työperäiseen maahanmuuttoon sekä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan. Samalla varoja tulee ohjata sinne, missä tuottavuus voi kasvaa, ei ympäristöä kuormittaville auringonlaskun aloille.

Tuottavuuden vahvistamisen lisäksi hyvinvointivaltion turvaamiseksi on tiivistettävä veropohjaa. Yritysten verotuksessa on pyrittävä selkeyteen suhteessa toimialoihin ja yritysten rakenteeseen. Yksi ilmeinen puute yritysten verotuksessa on listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen huojennus. Nykyinen huojennus suosii aineellista varallisuutta aineettoman varallisuuden kustannuksella ja kohtelee näin yrityksiä keskenään eriarvoisesti. Osinkotulojen alhainen verotus kannustaa myös muuntamaan ansiotuloja pääomatuloiksi, ja kannustaa käyttämään yhtiöitä henkilökohtaisen varallisuuden hallinnointiin.

Vihreiden vaihtoehdossa muutamme listaamattomien yhtiöiden osinkoverotusta neutraalimpaan ja markkinoiden tehokasta kilpailua edistävään suuntaan, samalla vahvistaen julkista taloutta. Puutemme tehokkaasti harmaaseen talouteen, joka aiheuttaa mittavia haittoja niin kansantaloudelle kuin laillisesti toimiville yrittäjille. Lisäksi esitämme vakuutuskuorille maltillista veroa sekä osakesäästötilin enimmäisrajan noston perumista.

MÄÄRÄRAHAMUUTOKSET

Harmaan talouden torjunta

-90 milj. €

Julkisten hankintojen kehittäminen

-90 milj. €

VEROMUUTOKSET

Osakesäästötilin enimmäisrajan noston peruminen +15 milj. €

Vakuutuskuorien maltillinen vero +100 milj. €

Listaamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistus +340 milj. € *

** Osinkoverouudistuksen verotuotto riippuu uudistuksen parametreistä. Vaihtoehtobudjetissa on käytetty verotuottoarviota haarukan keskivaiheilta (340 milj. €), mutta tietopalveluiden laskennassa käytetyn mallin tuottoarvio on 268 milj. €.*

PAKETTI: KAUPUNGEILLE MAHDOLLISUUS ONNISTUA

Fiksu kaupunkipolitiikka vahvistaa paitsi kaupunkien, myös koko Suomen elinvoimaa.

Kaupungit luovat puitteet yhä useamman ihmisen arjelle ja hyvinvoinnille. Joka toinen suomalainen asuu tällä hetkellä suurissa kaupungeissa. Tulevaisuudessa luku tulee vain kasvamaan, sillä ihmisiä muuttaa suuriin kaupunkeihin enemmän kuin puoleen vuosisataan.

Kaupungit kulkevat ympäristökriisien ratkomisen eturintamassa. Ilmastopäästöistä iso osa syntyy suurissa kaupungeissa, mutta vastaavasti kaupungeissa tehtävillä liikkumista, asumista ja luonnonvarojen koskevilla päätöksillä on suuri vaikutus Suomen ilmastopäästöjen ja luonnonvarojen kulutuksen vähentämiseen.

Ympäristökriisien lisäksi kaupungeissa ratkotaan monia sosiaalisia haasteita, kuten köyhyyttä, asunnottomuutta ja segregatiota. Lisäksi kasvavilla kaupungeilla on kasvava vastuu lasten ja nuorten koulutuksesta ja hyvinvoinnista, maahanmuuttajien kotoutumisesta ja työllisyydestä.

VAHVISTAVAT TOIMENPITEET

Vahvistetaan joukkoliikennettä avustuksilla ja keventämällä arvonlisäveroa

Edistetään kävelyä ja pyöräilyä

Mahdollistetaan ruuhkamaksut

Panostetaan varhaiskasvatukseen ja koulutukseen

Vahvistetaan etsivää nuorisotyötä ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyä

Panostetaan kotoutumiseen ja kotoutumiskoulutukseen

Lisätään kohtuuhintaista asumista ja torjutaan asunnottomuutta asumisneuvonnan avulla

PAKETTI: ELINVOIMAA ITÄISEEN SUOMEEN

Venäjän hyökättyä Ukrainaankin myös Suomen toimintaympäristö on muuttunut. Tällä on ollut iso merkitys erityisesti itäisen Suomen elinkeinoelämälle, logistiikkaketjuille ja elinvoimalle. Muuttunut tilanne vaatii valtiolta erityishuomiota alueelle. Tämän vuoksi toteuttaisimme itäistä Suomea vahvistavan paketin osana investointipakettia.

Vauhdittaisimme itäisen Suomeen suuntautuvia investointeja kokeilemalla paikallisesti ja ajallisesti rajattuja erityistalousalueita, jonne sijoittuva uusi yritys saisi määräaikaisen verohelpotuksen. Tämä houkuttelisi alueelle uusia työllistäviä yrityksiä lisäten itäisen Suomen elinvoimaa. Myös rakennerahastojen oikeudenmukainen kansallinen jako on varmistettava.

Vahvistaisimme itäisen Suomen fyysistä ja digitaalista saavutettavuutta parantamalla raideyhteyksien välityskykyä ja parantamalla laajakaistainfraa. Vauhdittaisimme alueen pk-yritysten TKI-panostuksia ja kantaverkon rakentamista alueelle. Panostaisimme vihreään siirtymään, vetytalouteen ja nettonollakeskittymien perustamiseen ja poistaisimme esteet tuulivoiman rakentamiselta.

Saimaan alueen matkailun edistämisessä on paljon potentiaalia. Saimaa on tunnettu norpan lisäksi kirkasvetisyydestään ja koskemattomista rannoistaan. Edistäisimme Imatran erä- ja luontokulttuurimuseohanketta, kehittäisimme alueen kansallispuistojen rakenteita ja perustaisimme Haarikon kansallispuiston. Palokinkoskien ennallistaminen ja eurooppalainen kulttuurireitti-sertifikaatti lauluperinnereitille lisäisivät itäisen Suomen matkailupotentiaalia.

Helmi-ohjelman lisärahoituksella voitaisiin tukea itäisen rajan soiden ennallistamista. Soiden ennallistaminen parantaisi maanpuolustusta, kun se vaikeuttaisi mahdollisen hyökkääjän liikkumista. Myös vanhojen metsien suojelu raja-alueella toisi suojaa droonihyökkäyksiä vastaan.

VAHVISTAVAT TOIMENPITEET

Vahvistetaan osaamista lisäämällä korkeakoulujen aloituspaikkoja

Parannetaan saavutettavuutta parantamalla laajakaistainfraa

Panostetaan raideyhteyksien parantamiseen, kuten Karjalan radan välityskykyyn

Edistetään Saimaan alueen matkailua

Tuetaan alueen pienten ja keskisuurten yritysten TKI-panostuksia

Houkutellaan alueelle uusia investointeja kokeilemalla alueellisesti ja ajallisesti rajattuja erityistalousalueita

Tuetaan vihreää siirtymää Itä-Suomessa mm. poistamalla esteet tuulivoiman rakentamiselle sekä kehittämällä kantaverkkoa

Panostetaan luonnon ennallistamiseen

YHTEENVETO

1. ILMASTOKRIISIÄ JA LUONTOKATOA TORJUTAAN TALOUDEN RAKENTEITA UUDISTAMALLA

VIHREÄ VEROUUDISTUS JA VAUHTIA VIHREÄN SIIRTYMÄÄN

	MENOT M€	TULOT M€
Energiaintensiivisen teollisuuden sähköistämisen tuen lakkautus	-150	
Ansiotuloverotuksen veronalennusten kohtuullistaminen ja kohdistaminen pieni- ja keskituloisille		203
Kaivosveron korotus ja laajennus		150
Kaivosjätteen jätevero		100
Pakkausvero		35
Maa-ainesvero		50
Jätevero		20
Jätteenpolttovero		20
Krääsäveron asettaminen ja korjauspalveluiden alv:n keventäminen		

HIILINEUTRAALI SUOMI 2035 VAATII TEKOA

	MENOT M€	TULOT M€
Kosteikkoviljelyn tuki	50	
Puuntuotannon tukien (Metka) karsiminen	-30	
Joutomaiden metsityksen tuki	5	
Kuntien ilmastosuunnitelmien palauttaminen	2,5	
Työkoneiden polttoaineiden alennetun verokannan verotuen puolitus		200
Teollisen mittakaavan puunpolton verotuen karsiminen		250
Polttoturpeen alennettu verokannan poisto		78

SUOMALAISTA LUONTOA VOI SUOJELLA VAIN SUOMESSA

	MENOT M€	TULOT M€
Luonnonsuojelun rahoituksen lisääminen	250	
Metsähallituksen tulostavoitteen lasku		-53
Metsävähennyksen kaventaminen		53
Metsälahjavähennyksen poistaminen	-8	
Ympäristöjärjestöjen rahoituksen turvaaminen	1	
Maankäytön muutosmaksu		150

KESTÄVÄN ARJEN MAHDOLLISUUKSIA KAIKILLE

MAATALOUS JA ELÄIMET

	MENOT M€	TULOT M€
Eläintuotannon suorien ja välillisten tukien karsiminen	-46	
Luonnonhaittakorvauksen karsiminen	-30	
Maatalouden energiaveron palautuksen karsiminen	-30	
Makera-tukien karsiminen	-20	
Metsäkeskuksen rahoituksen mukautus Metka-tukien leikkaukseen	-4	
Turkistarhauksesta luopumisen tuki	10	
Hevosurheilun tukien karsiminen	-10	
Eläinsuojeluvaltuutetun viran palauttaminen	0,3	
Investointipaketti kasvipohjaiseen ruuantuotantoon (TEM:n määrärahoista)		
Eläinsuojelupoliisin toiminnan turvaaminen (SM:n määrärahoista)		

LIIKENNE

	MENOT M€	TULOT M€
Perusväylänpidon määrärahojen karsiminen	-100	
Väyläverkon kehittämisen määrärahojen karsiminen	-50	
Kävelyn ja pyöräilyn edistäminen	15	
Joukkoliikenteen ilmastoperusteisen avustuksen palauttaminen	15	
Lentoliikenteen ostojen karsiminen	-11	
Ruuhkamaksujen käyttöönotto		
Viihdemerenkulun tuen poisto varustamotuesta	-35	
Romutuspalkkion peruminen	-20	
Laivanrakennuksen innovaatiotuen puolitus	-10	
Bensaveron alennusten peruminen		187
Energiaveron asettaminen indeksiin		150
Reilu lentovero		200
Ajoneuvoveron perusveron alennuksen peruminen		50
Jakeluvetoitteen muutosten perumisen vaikutus	72	
Sähköautojen veronkiristyksen peruminen		-34
Työsuhdepolkupyörien verovapauden säilyttäminen		-11

ASUMINEN

	MENOT M€	TULOT M€
Ara-erityisryhmien investointiavustusten leikkausten peruminen	85	
Ara-korjausavustusten leikkausten peruminen	15	
Määräaikainen korjausavustus energiatehokkuusremontteihin	15	
Asumisneuvonnan leikkausten peruminen	2	

2. TULEVAISUUTTA RAKENNETAAN PANOSTAMALLA LAPSIIN, NUORIIN, KOULUTUKSEEN JA SIVISTYKSEEN

PERUMME HALLITUKSEN KOULUTUSLEIKKAUKSET JA SATSAAMME KOULUTUKSEEN

	MENOT M€	TULOT M€
Ammatillisen koulutuksen leikkausten peruminen ja lähiopetuksen määrän lisääminen	120	
Kuntien valtionosuuksien leikkausten peruminen	106,5	
Lapsimäärän laskusta johtuvan peruspalveluiden valtionosuuden leikkauksen palautus koulutuksen määrärahoihin	99	
Opiskelijoiden toimeentulon parantaminen	78	
Pienten koululaisten kesähoidon käynnistäminen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan rahoitusleikkauksen peruminen	35	
Ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen leikkausten peruminen	54	
Yliopistojen perusrahoituksen leikkausten peruminen	56	
Vapaan sivistystyön leikkausten peruminen	20	
Lisämääräraha korkeakoulujen aloituspaikkoihin	20	
Opettajien täydennyskoulutuksen leikkauksen peruminen	15	
Toisen asteen opiskelijoiden lukukausimaksujen poisto (EU- ja ETA-maiden ulkopuolelta tulevat opiskelijat)	12	
Painettujen oppikirjojen hankinta kouluihin	10	

PANOSTAMME VARHAISKASVATUKSEEN, LAPSIIN JA NUORIIN

	MENOT M€	TULOT M€
Varhaiskasvatuksen pienten ryhmäkokojen turvaaminen	39	
Kaksivuotisen eskari ja joustava esi- ja alkuopetus	30	
Nuorten ammatillisen kuntoutuksen leikkausten peruminen	20	
Nuorisotyön avustusleikkausten peruminen	5	
Etsivän nuorisotyön ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyn leikkausten peruminen	5	
Liikuntaan kohdistuvien leikkausten peruminen	10	
Nuoriasianvaltuutettu	0,3	

PUOLUSTAMME VAPAATA TAIDETTA JA KULTTUURIA

	MENOT M€	TULOT M€
Taiteeseen ja kulttuuriin kohdistuvien leikkausten peruminen	27	
Yksityisen kopioinnin hyvityksen leikkauksen peruminen ja hyvityksen kasvattaminen	7	
Taidetestaajat-toiminnan määrärahojen turvaaminen	4	
Lainauskorvausten ja saavutettavuuskirjasto Celian korvauste korottaminen	3	
Museoviraston lkohteiden avoinna pitäminen	1	
Kirjallisuuden arvonnisäveron laskeminen nolnaan		-56

3. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUIDEN KUSTANNUKSIA HILLITÄÄN AUTTAMALLA AJOISSA

TURVAAMME SOTE-PALVELUITA

	MENOT M€	TULOT M€
Terveystieteiden tutkimuskeskusten peruminen	150	
Hoitotakuun palauttaminen 14 vuorokauteen	97	
Ikääntyneiden hoivan henkilöstömitoituksen keventämisen peruminen	51	
Sairaalaverkkoon kohdistuvien leikkausten peruminen	24	
Lääkekorvausten karsimisen peruminen	21	
Paperittomien terveydenhuollon turvaaminen	1	
Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden turvaaminen	1	
Sairauspäivärahaajärjestelmän muutoksista johtuvien leikkausten peruminen	59	
Lastensuojelun kelpoisuusvaatimusten muutoksista johtuvien leikkausten peruminen	2	
Tehottomien Kela-korvausten korotusten peruminen	-67	

PANOSTAMME MIELENTERVEYTEEN JA ENNALTAEHKÄISYYN

	MENOT M€	TULOT M€
Terapiatakuun laajentaminen alle 29-vuotiaille	43	
Lastensuojelun jälkihuollon ikärajan palauttaminen 25 vuoteen	24	
Sote-järjestöjen leikkausten peruminen	115	
Nuorten mielenterveys- ja päihdepalveluiden ikärajan yhtenäistäminen 23 ikävuoteen		
Laaja terveysperusteinen vero		200
Oluen verotuksen keventämisen peruminen sekä alkoholiveron korotus		65

TURVAAMME HYVINVOINTIALUEIDEN TOIMINTAEDELLYTYKSET

	MENOT M€	TULOT M€
Hyvinvointialueiden verotusoikeus		
Lisäaika hyvinvointialueille alijäämien kattamiseen		

PERHEYSTÄVÄLLINEN SUOMI, JOSSA LAPSITOIVEET TOTEUTUVAT

	MENOT M€	TULOT M€
Keskenmenojen hoidon parantaminen	2	
Kela-korvausten laajentaminen itsellisille äideille ja naispareille	1	
Lastenhoidon tukien uudistus		

4. TASA-ARVOA JA IHMISOIKEUKSIA TULEE PUOLUSTAA TINKIMÄTTÖMÄSTI

TORJUMME KÖYHYYYTÄ

	MENOT M€	TULOT M€
Asumistuen leikkausten peruminen	342	
Työttömyysturvan suojaosien ja lapsikorotusten palautus	129	
Toimeentulotuen leikkausten peruminen	46	
Sosiaaliturvan indeksileikkausten sekä muiden sosiaaliturvaheikennysten peruminen	58	
Perustulopilotti	20	
Työmarkkinajärjestöjen jäsenmaksujen verovähennysoikeuden säilyttäminen		-123
Veromuutoksista johtuvat vaikutukset indekseihin sidottuihin menoihin		-154

AUTAMME KOTONA JA MAAILMALLA

	MENOT M€	TULOT M€
Kehitysyhteistyön lisäpanostus ja leikkausten peruminen	220	
Pakolaiskiintiön leikkausten peruminen ja nostaminen 3000 henkilöön	5	
Globaalikasvatuksen ja rauhanavustusten leikkausten peruminen	3	
Siviilikriisihenkilöstön kriisinhallintaosallistumisen leikkauksen peruminen	2	
Rauhanjärjestöjen leikkausten peruminen	1	
Lahjoitusten verovähennyskelpoisuuden laajentaminen		-11
Kehitysyhteistyön laina- ja finanssisijoitusten kasvattaminen kehityksen ulkopuolisena menona		

TAISTELEMME TASA-ARVON PUOLESTA

	MENOT M€	TULOT M€
Vammaispalvelulakiin panostaminen	25	
Turvakotipaikkojen lisääminen	10	
Sukupuolittuneen väkivallan ehkäiseminen	5	
Raskaana olevien päihteitä käyttävien hoitojärjestelmä	3	
Paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen yhdenvertaisuussuunnitelmat	0,5	

5. VAHVA TALOUS NOJAA TYÖHÖN, OSAAMISEEN JA TUOTTAVUUTEEN

VASTAUKSIA TYÖTTÖMYYSKRIISIIN

	MENOT M€	TULOT M€
Työ ensin -pilotti	20	
Uusi uudelleen kouluttautumisen malli		

UUSIA OSAAJIA SUOMEEN

	MENOT M€	TULOT M€
Kotoutumisen, kotoutumiskoulutuksen ja tulkkaukspalveluiden leikkausten peruminen	65	
Työhön johtavan maahanmuuton vauhdittaminen	15	

PANOSTETAAN PIENIIN JA KESKISUURIIN YRITYKSIIN

	MENOT M€	TULOT M€
Pienten yritysten ohjelma Business Finlandiin (kustannusneutraalisti)		
Työllistämisen valtakunnallinen HelpDesk	1	
Riita-asioiden käsittelyn nopeuttaminen ja kilpailuneuvonnan parantaminen	1	
Konkurssineuvonta ja re-startuutilanteiden tuki	1	
Mikroyritysten rahoitusinstrumenttien kehittäminen		
Riita-asioiden käsittelyn nopeuttaminen ja kilpailuneuvonnan parantaminen	1	
Julkisten hankintojen kehittäminen pienille yrityksille		
Arvonlisäveromuutokset		-62
Vähäisen toiminnan alarajan korottaminen 30 000 euroon		-35

VAUHTIA TUOTTAVUUTEEN JA TIIVIIMPI VEROPOHJA

	MENOT M€	TULOT M€
Osakesäästötilin enimmäisrajan noston peruminen		15
Listamattomien yhtiöiden osinkoverotuksen uudistus		340
Vakuutuskuorien maltillinen vero		100
Harmaan talouden torjunta	10	100
Julkisten hankintojen kehittäminen	10	100

Vihreät
De Gröna